

№ 27.

Kalendarzyk tygodniowy:

Pol. Sw. Agaty P. M.
Wt. Sw. Doroty P. M.
Śr. Sw. Romualda Op.
Czw. Sw. Jana z Matty.
Piat. Sw. Apolonii P.
Sob. Sw. Scholastyki O.
Niedz. Sw. Saturnina K.

Wschód słońca godz. 7 m. 37
Zachód słońca godz. 4 m. 52
Długość dnia godz. 9 m. 15

CENA PRENUMERATY:

W ŁODZI:

Rocznie rb. 8 k.—
Półrocznie " 4 "—
Kwartaln. " 2 "—
Miesięczn. " — 67
Odnoszenie 10 k. m.
Egz. pojedynczy 5 k.

Z przesyłką pocztową:

Rocznie rb. 10 kop.—
Półrocznie " 5 "—
Kwartalnie " 2 " 50
Miesięcznie " — " 85

Redakcyja

w ŁODZI,
ul. Przejazd M 8.
M telefonu 593.

ROZWÓJ

dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany.

Poniedziałek, dnia 5 lutego 1906 roku.

Kantory: własny w Warszawie, ul. Krucza M 23; w Fabianicach u p. Teodora Minke; w Zgierzu, w aptece p. Patka.

CENA OGŁOSZEŃ: „Nadesłane“ na 1-ej stronie 50 kop. za wiersz. Zwyczajne ogłoszenia za tekstem po 7 kop. za wiersz nonparelowy lub jego miejsce. Małe ogłoszenia po 1 1/2 kop. od wyrazu (dla poszukujących pracy po 1 kop.). Reklamy i Nekrologi po 15 kop. za wiersz petitowy. Za dołączenie prospektów 36 rb. ARTYKULY bez oznaczenia honorarium Redakcyja uważa za bezpłatne; rękopisów drobnych nie zwraca.

Teatr Polski „Victoria”

1478 pod artystycznym kierownictwem p. M. GAWALEWICZA.

WTOREK 6 lutego po cenach niższych „Obrona Częstochowy“ dram. hist. w 8 obr. Juliana z Poradowa.
W próbach „Rewizor z Petersburga“ komedya w 5 aktach N. Gogola.

Rozkład pociągów.

Zimowy.

Kolej Fabryczno-Łódzka.

Odechodzi z Łodzi: a) 7.10, b) 12.05, c) 1.38
d) 3.15, e) 6.10, f) 8.50, g) 12.30.
Przychodzą do Łodzi: h) 7.45, k) 9.30, l) 10.15,
m) 3.40, n) 5.22, o) 8.20, p) 11.00, r) 4.35.

Kolej Warszawsko-Kaliska

Odechodzą do Kalisza: o g. 6.35, 11.45, 4.40,
do Warszawy: o godzinie 9.30, 3.08. Przychodzą
z Kalisza: o godz. 9.17, 2.58, 6.35.

Kolej Obwodowa.

Odechodzą ze stacji Łódź-kaliska do Słotwin o godz.
6.45, ze Słotwin do st. Łódź-kaliska 10.10. Odechodzą z
st. Łódź-kaliska do Koluszek 7.10, przychodzą z Kolu-
szek do st. Łódź-kaliska o g. 6.20.

Uwagi. Godziny, wydrukowane tłustym drukiem
oznaczają czas od 6 wieczorem do 6 rano

Narady grodzieńskie.

—s—

W „Kuryerze Litewskim“ znajdujemy nastę-
pującą korespondencję z Grodna:

Jak dalece różne być mogą sposoby wzię-
cia się do rzeczy w sprawie, wymagającej i tak-
tu i zrozumienia sytuacji — dowodzi nadesłana
nam onegdaj, z prośbą o zamieszczenie, a pocho-
dząca z kół ziemiańskich grodzieńskich, relacya
o „zwolanej“ przez p. gubernatora grodzieńskie-
go naradzie, mającej na celu zawiązanie komi-
tetów.

Oto relacyi tej brzmienie dosłowne:

„Dnia 19 grudnia — pisze p. J. B. — ośmiu
ziemian z gubernii grodzieńskiej otrzymało od p.
gubernatora zaproszenie, aby zechcieli przybyć
do Grodna dla zorganizowania — w myśl okólni-
ka ministra spraw wewnętrznych — komitetów,
mających pomagać rządowi w walce z „rewolu-
cyjną“ propagandą. W dalszej części zaprosze-
nia zwracał p. gubernator uwagę, że zadaniem
komitetów ma być przeciwdziałanie ruchom agrar-
nym.

Na wezwanie p. gubernatora przybyło do
Grodna na dzień oznaczony pięciu ziemian, a mia-
nowicie pp. Józef Pańkowski z Kobryńskiego,
Adam Bubiński z Prużańskiego, Dymitr Korybut-
Daszkiewicz z Grodzieńskiego, Aleksander Mi-
kuliński ze Słonimskiego i Konstanty Szczyka z Biel-
skiego.

Zastali oni u p. gubernatora liczne zgroma-
dzenie, złożone z kilkudziesięciu przedstawicieli
wyższej gubernialnej administracyi.

Zagaił naradę p. gubernator, zaznaczając:
konieczność zjednoczenia się wszystkich sił w kra-
ju dla niesienia pomocy rządowi w jego akcyi
przeciwwolucyjnej. Powołanie żywiołu miejsco-

wego do tak ważnej czynności państwowej — rzekł
— należy wysoko cenić i godnie nań odpowie-
dzieć.

Obecni ziemianie dali przedewszystkiem wy-
raz zdziwienia, że, jak dowiedzieli się, w ślad
po przybyciu do Grodna, już zaliczono ich do
członków niezorganizowanych jeszcze komitetów,
a nawet jako takich, wydrukowano ich nazwiska
w gazecie urzędowej „Grod. Gub. Wiadomości“
— oni zaś są zdania, że nie powinno to być
nastąpić bez uprzedniego zgodynia się z ich
strony.

Wyrazili następnie opinię, że wszelka akcyja,
mająca wydać dodatni rezultat, musi być w pierw-
ściśle określona, a przedewszystkiem powinien
być dokładnie wyświełcony cel, do którego za-
mierza. Otóż pojęcie samo „ruch rewolucyjny“
jest bardzo elastyczne. Jedni poszytują za czyn-
ność rewolucyjnej natury wprowadzenie w życie
Najwyższego Manifestu z dnia 6-go sierpnia, inni
zowią rewolucyjnymi dopiero hasła rzeczypospo-
litej robotniczej.

Sama nieokreśloność sytuacji dzisiejszej wy-
wołuje nastrój, który utarło się nazywać rew-
olucyjnym, doszło do tego, że ludzie, pragnący
stać na gruncie najzupełniej legalnym, pewności
dziś nie mają, czy przypadkiem z niego nie ze-
szli. Takiego zaś stanu rzeczy żaden komitet
nie ma mocy odmienić; może to uczynić tylko sam
rząd — wprowadzając w życie obecane reformy
a tem samem położyłby kres zamętowi, nadają-
cemu znamienne piętno i charakter dobie dzi-
siejszej.

Wobec tego ziemianie zniewoleni są oświad-
czyć, że w komitetach o tak nieokreślonej dzia-
łalności udziału wzięć nie mogą. Natomiast
przeciwnie uczestniczyliby chętnie w akcyi ściśle
określonej.

Uczestniczyliby naprzykład chętnie w prze-
ciwdziałaniu ruchom agrarnym, drogą wyświe-
tlenia wobec właścian rzeczywistej sytuacji agrar-
nej kraju naszego; chętnie wypracowaliby spół-
nie z właścianami jakiś program agrarny, kom-
promisowy. Byłaby to robota przygotowana
dla przyszłej działalności parlamentarnej lub dla
działalności ziemiatw. Chętnie uczestniczyliby w
komitetach, mających kierować działalnością Ban-
ku Włościańskiego przy ułatwieniu włościanom
małoroelnym nabywania ziemi.

Taką działalność uważają ziemianie za bar-
dzo skuteczną dla zażegnania ruchu agrarnego.
I — aczkolwiek nie posiadający żadnych pełno-
mocnictw od swych spółziemian — czują się w pra-
wie oświadczyć, że robota taka znalazłaby naj-
zupełniejsze uznanie wśród jaknajszerszych sfer
ziemiaństwa.

W odpowiedzi na powyższe oświadczenie za-
proponował gubernator odczytanie okólnika mi-
nisteryjalnego, a gdy to skutecznione zostało,
zwrócił się z przedmową do obecnych, zaznacza-
jąc, że sprawa jest doniosła i przeto rzeczy nie

będzie owijał w bawełnę. Trzeba — rzekł — aby
każdy jasno i stanowczo zadeklarował, czy jest
za rządem, czy przeciwko rządowi, czy rządowi
sprzyja, czy też jest wrogiem rządu. Na żadne
tu komentarze oraz zmiany miejsca niema. Każ-
demu przysługuje tylko prawo, albo przyjąć
wszystko en bloc, albo też wszystko od-
rzucić.

Ziemianie, wysłuchawszy tych słów, oświad-
czyli, że wobec postawienia kwestyi w sposób
taki, uważają, że przy takich warunkach praca
ich byłaby niemożliwą i nieużyteczną.

Poczem opuścili salę obrad.

Wywłaszczenie polaków.

W prasie niemieckiej toczy się, jak wiado-
mo, trudna do wiary dyskusya na temat: czy
rząd pruski miałby prawo wywłaszczenia pola-
ków? Niedawno zabrał w niej głos „Berliner
Tageblatt“, którego sofistyczny poddaje teraz
„Kölnische Volkszeitung“ surowej krytyce. Pisze
więc między innymi:

„Projekt, zamieszczony niedawno w „Köln.
Ztg.“ wywłaszczenia polskich właścicieli, nie do-
znał uznania nawet ze strony „Berliner Tagebl.“
Dziennik ten twierdzi:

„Wywłaszczenie nastąpić może jedynie ze
względów dobra publicznego. Pod względami tak-
kami nie można jednakże rozumieć interesów
politycznych państwa, albo też pewnej części
obywateli jego, ponieważ w takim razie złama-
na zostałaby najważniejsza zasada pruskiego ży-
cia państwowego i konstytucyi pruskiej: równe
prawo dla wszystkich. Takie złamanie zasadni-
czego prawa musi napelnąć trwogą i cofnąć się
przed niem należy, bo w takim razie zmuszając
polaków do walki, nie miałoby się już prawa
żądania, aby byli lojalnymi poddanymi. Nawet
w przypadku wywłaszczenia w danym razie wła-
ściciela niemca, pozostałoby faktem, że wywła-
szczenie skierowane jest przeciw polakom, jako
takim. W chwili bankructwa możnaby ostatecznie
nie zważać na przepisy konstytucyjne; a czyż
60 milionów niemców znajduje się w tem po-
łożeniu wobec kilku milionów polaków? Czyż do-
szliśmy aż do tego, że w inny sposób nie mo-
żemy się bronić, jak tylko odbierając im wszel-
kie prawa i robiąc z nich helotów? Tak słabymi
nie jesteśmy i byłoby niegodnym niemieck-
kiego imienia, gdybyśmy bez koniecznej potrze-
by do takich środków uciekać się chcieli. Przy-
szłość niemców na wschodzie polega jedynie na
własnej moralnej i ekonomicznej sile.“

„Dla „Berl. Tagebl.“ najważniejszemu jest py-
tanie, czy 60 milionów niemców wobec kilku
milionów polaków musi chwycić się podobnego
środka? Jeżeli tego nie potrzebujemy, jeżeli przy-
szłość niemczyzny na wschodzie polega na mo-

ralnej i ekonomicznej sile niemców, na cóż ten cały zniechęcony aparat polityki anti polskiej, który moralnej sily niemców z pewnością nie podnosi, a pod względem ekonomicznym żadnych nie przyniósł owoców, ponieważ ta rządowa polityka ucisku wzbudziła jedynie tym więcej polaków. „Berl. Tagebl.“ czuje się w obowiązku udzielenia ze swej strony kilku ostrzeżeń polakom, aby projekt wyłączenia wzięli sobie za przestrożę i pamiętali, że takie prawo zawsze jeszcze uchwalone być może. Przetargi tej nie bierzemy tragicznie, jak na to zasługuje. Aczkolwiek nie wątpimy, że walka na noże musiałaby się zakończyć upadkiem polskośći w Niemczech, to spodziewamy się w interesie cywilizacji i kultury, że do podobnego barbarzyństwa nie przyjdzie, pamięając zupełnie, że walka taka inaczej także zakończyłaby się mogła. Gdyby wszyscy niemcy stanęli na stanowisku prawa, oszczędziliby nam tej zniechęconej polityki antypolskiej. Dóś jesteśmy silnymi na poskromienie tych polaków, którzy prawa słuchać nie chcą. Ale rzecz w najwyższym stopniu nieuczciwa i oburzająca, że ciągle mówi się o polskich zaczepkach, podczas gdy ze strony niemieckiej powstają najpotworniejsze projekty.

Równocześnie ukazał się w „Posener Tageblatt“ artykuł, pierwszy z seryi, w której autor zamierza wskazać rządowi drogę wyłączenia polaków.

Ruch przedwyborczy.

Przy wyborach do Dumy państwowej ważne znaczenie mają terminy różnych czynności wyborczych, ustanowione w przepisach o wyborach. Przynajmniej te terminy prekluzyjne, które dotyczą głównie działalności władz powiatowych.

Spisy wyborcze (zasadnicze) ogłaszane są na sześć tygodni przed wyborami (§ 33 Przep. o wyb. 1905 r.).

Spisy dodatkowe wystawiane są na trzy tygodnie przed wyborami (§ IX Przep. z dnia 24 grudnia 1905 r.).

O wystawieniu spisów dodatkowych ogłasza się na 2 tygodnie przed ich wystawieniem (§ 9 Instrukcji, 1905 r.).

Skargi na nieprawidłowe zestawienie spisów (zasadniczych) podawać należy w terminie 2 tygodniowym od dnia ich ogłoszenia (§ 34 Przep. o wyb.).

Skargi na nieprawidłowe zestawienie spisów dodatkowych podawać należy w terminie 7 dniowym od dnia ich wystawienia (§ IX Przep. z d. 24 grudnia).

Przewodniczący zjazdem przedstawia wyniki wyborów komisji powiatowej nie później, jak dnia następnego po odbytych wyborach (§ 44 Przep. o wyb.).

Rezolucje zebrań gminnych o wyborze pełnomocników od włościan przedstawiane być winny do komisji powiatowej nie później, jak dnia następnego po odbytych wyborach (§ 28 Przep. z d. 31 sierpnia 1905 r.).

Skargi na nieprawidłowość wyborów podawać można w terminie 3 dniowym od dnia zamknięcia zjazdu (§ 45 Przep. o wyb., § 50 Przep. z d. 31 sierpnia i § 11 Przep. z d. 24 grudnia 1905 r. dla Król. Pol.).

Skargi na postanowienia komisji powiatowych podawać należy w terminie 3 dniowym (§ 47 Przep. o wyb.).

Skargi powyższe komisja powiatowa przedstawia komisji gubernialnej w terminie 7 dniowym (§ 47 Przep. o wyb.).

Pełnomocnictwa synów i mężów przedstawiane być winny przez nich do komisji powiatowych w terminie 2-tygodniowym (§ 13 Przep. z d. 31 sierpnia 1905 r.).

Spisy wyborów komisja powiatowa rozsyła wyborcom jednocześnie z ogłoszeniem tych spisów (§ 41 Przep. z d. 31 sierpnia 1905 r.).

Do dnia dzisiejszego (godzina 2 popołudnia) do biur okręgowych wyborczych zgłosiło się ogółem 8968 osób, mianowicie w pierwszym okręgu zapisało się 1250 osób; w drugim okręgu 1969 osób; w trzecim okręgu 2331 osób i w czwartym okręgu 3418 osób.

Binra wyboreze otrzymały wykazy osób mających osobiste świadectwa przemysłowo-handlowe, patenty na prowadzenie przedsiębiorstw przemysłowo-handlowych, oraz wykazy osób, zajmujących na swoje nazwisko w ciągu roku mieszkania oddzielne bez opłacania podatku mieszkaniowego (w cenie niżej 150 rb. oraz przed 150 rb.).

*

Ludzie zlej woli lub też zaślepioncy polityczni rozpuszczają wśród ludności różne plotki, dotyczące wyborów do Dumy Państwowej. Opowiadają o niebezpieczeństwach, grożących wyborcom, o podatkach, jakie mają być nałożone na głosujących i różne inne niedorzeczności. Celem ich — odciągnięcie ludności od wyborów. W plotkach tych niema słowa prawdy. Ostrzegamy przed nimi ogół i zaznaczamy, że

obowiązkiem obywatelskim każdego brać udział w wyborach do Dumy, każdy powinien strzedz swych praw wyborczych i korzystać z nich.

Wyrzucenie hr. Wittego, że Manifest z dnia 17 (30) października nie uszczupła wcale władzy Monarszej, skłoniły „związek 30 października“ do zajęcia wyraźnego stanowiska w tej sprawie. Na odbytem świeżo w Petersburgu zjednoczonym posiedzeniu petersburskiego i moskiewskiego komitetu związku uchwalono, jak donosi urzędowa Rosyjska Agencja Telegraficzna, rezolucję następującą:

„Jego Cesarska Mość Najjaśniejszy Pan z własnej woli ograniczył władzę swoją w dziedzinie ustawodawczej, postanowiwszy jako zasadę niezachwianą, ażeby żadne prawo nie mogło zyskać mocy obowiązującej bez aprobaty Dumy i dawszy przedstawicielom narodu możność istotnej kontroli nad działalnością władz, ustanowionych przez Najjaśniejszego Pana; z uwagi na to komitet jest zdania, że Manifest z 30 października wprowadza nową zasadę do rosyjskiego ustroju państwowego. Rozwinięcie i utrwalenie zasady tej stanowi jeden z głównych zadań swoje wytknął dążyć wytrwale do urzeczywistnienia go. Wobec tego związek popierać może ministerium o tyle tylko, o ile ono konsekwentnie i w całej pełni urzeczywistniać będzie prawa i swobody, zapowiedziane Manifestem z dnia 30 października.

„W myśl wyrażonej w Manifestie tym woli Monarszej, Najjaśniejszy Pan, z chwilą zwołania Dumy państwowej nie może już uważać się za monarchę absolutnego, co nie sprzeciwia się jednak utrzymaniu przezeń tytułu Samowładcy. Carem Samowładcą tytułował się Michał Teodorowicz, który był jednak monarchą z władzą w znacznym stopniu ograniczoną i rządził krajem przy udziale wybranych przedstawicieli narodu. Tytuł „Samowładcy“ jest historyczną godnością naszą i w umysłach narodu związany jest z pojęciem monarchy, a nie z pojęciem władzy ograniczonej. Usunięcie tytułu przy nabożeństwach wywołałoby mogło zaburzenia i odszczepieństwo.

„Co się tyczy pytania, czy Najjaśniejszy Pan obowiązany jest po zwołaniu Dumy złożyć przysięgę na dotrzymanie ofiarowanych przez Siebie praw wolnościowych, komitet uznał jednogłośnie, że Manifest 30 października, jako wyraz dobrej woli Najjaśniejszego Pana, wyklucza tę sprawę. Kwestya ta dotyczyć może tylko Następcy Tronu“.

KALENDARZYK TERMINOWY.

IMIONA SŁOWIAŃSKIE. Dziś Dobrochny. Jutro Bohdana.

STAŁA WYSTAWA OBRAZÓW, ulica Piotrkowska nr. 16. Otwarta od godziny 10 rano do godziny 8 wieczorem.

TEATR VICTORIA. Dziś po cenach zniżonych „Obrona Częstochowy“ dramat historyczny w 8 tu obrazach Juliana z Poradowa. Początek o g. 8 wieczorem.

POSIEDZENIA. Dziś posiedzenie majstrów rymarskich (Piotrkowska 176), o godz. 3 po poł.

— Jutro półroczne walne zgromadzenie Lutni (Piotrkowska 103), o godz. 8 i pół wieczorem.

— Dziś posiedzenie komitetu obywatelskiego o g. 8½, wiecz. w Przytułku starców i kalek (Dzielnia 52).

WIECZÓR. Dziś wieczór dla członków Towarz muzycznego (Południowa 20).

KRONIKA.

Podwyższenie procentu. Państwowe kasy

oszczędnościowe od d. 14 lutego podwyższają procent od wkładów do 4%, zamiast dotychczasowych 3.6%. Dla wkładów towarzystw i instytucyj większych nad 1,000 rb., obowiązuje dotychczasowa norma procentowa.

Z kolei. Koleje tutejsze otrzymały zawiadomienie, że w ciągu tygodnia, poczynając od dn. 8 go lutego, przewidywany jest zwiększony przewóz rezerwisłów do stron rodzinnych ze wszystkich części warszawskiego okręgu wojskowego, w liczbie ogółem około 20,000 rezerwisłów. Wobec niemożliwości przewiezienia takiej liczby pociągami wyłącznie wojskowemi, t. zw. „ciepluszkach“, uznano za konieczne użyć do tego również wagonów osobowych z pociągów osobowych i osobowo-towarowych. Postanowiono przytem przewozić partjami dwa razy większemi, niż normalnie.

Poczynając od dnia 5 go b. m., naczelnik wydziału mobilizacyjnego kolei nadwiślańskich, p. Szydłowski, będzie dokonywał rewizyj dokumentów mobilizacyjnych, zarówno w zarządzie kolei, jak i na linii.

Aresztowanie. Ubiegłej soboty aresztowano maszynistę kolei Fabryczno Łódzkiej p. Antoniego Swalskiego. Aresztowanego wywieziono wczoraj do więzienia w Łęczycy.

— W gminie Bełdów aresztowano kolonistów Tomasza Kapitułę, Józefa Kurzaka za prowadzenie agitacji wśród włościan, skutkiem czego na zebraniu gminem oświadczyli, iż nie będą płacić podatków na zakłady dobroczynne w Warszawie i głosowali za tem, aby korespondencya i protokoły zebrań prowadzone były w języku polskim.

Pozostający pod tym samym zarzutem aresztowani zostali w gminie Lućmierz koloniści Marcin Józwiak i Józef Kowalski.

Kary. Na mocy rozporządzenia czasowego generał-gubernatora gubernii piotrkowskiej generał lejtenanta Szatłowa, skazani zostali sposobem administracyjnym za podburzanie ludu, aby wszelka korespondencya prowadzona była w języku polskim, aby nie płacono podatków na straż ziemską i inne instytucje rządowe:

Z gm. Górki: Michał Słowiński, Piotr Słowiński i Piotr Pojanowski na 1 miesiąc więzienia każdy; wójt gm. Górki Szymon Kielbasiński, na 3 tygodnie więzienia.

Z gminy Brass—mieszkańcy Jan Luce, Antoni Bednarczyk, Jan Szczepaniak po 2 miesiące każdy, Franciszek Płoczek, Franciszek Białkowski, Jan Góral, Wincenty Kobza, Andrzej Figiel i Antoni Skromucki, po 1 miesiącu więzienia.

Czas, w którym oskarżeni zamknięci byli zaraz po zaarrestowaniu, wlicza się do kary.

Napad na szkołę. Dzisiaj o godzinie 11-ej rano do szkoły elementarnej męskiej przy ulicy Rozwadowskiej pod nr. 17 wtargnęły 3 osoby z rewolwerami i rozpędziły wszystkie uczące się dzieci oraz nauczyciela.

Emigracya. W ciągu ostatnich 2 tygodni, przez port w Bremie, przejechało przeszło 8000 polaków, emigrujących do Kanady i Afryki wschodniej.

Z łódzkiego zyd. Tow. dobroczynności. Od stowarzyszenia udziałowego przemysłowców łódzkich dla zakupu węgla otrzymano jeden wagon węgla. Za pośrednictwem dr. W. Littauera otrzymano 100 rb. tytułem ofiary rodziny b. p. Adolfowej Goldbergowej celem uczczenia jej pamięci.

Za powyższe ofiary Zarząd Tow. ma honor uprzejmie podziękować.

Straż ogniowa w Tuszynie. Gubernator piotrkowski zatwierdził skład straży ogniowej ochotniczej w Tuszynie. Zarząd stanowią pp.: Czesław Westerski (prezes), Ksawery Zwierzyński, Jan Zygadło, Karol Jopkiewicz, Rudolf Helwig i Feliks Jarczyński (członkowie)

Kandydatami do zarządu są pp.: Michał Grabski, Wawrzenc Gowalewski i Stanisław Potasiak.

Do komisji rewizyjnej weszli: ks. Aleksander Brzozowski, pp. Józef Wójcik i Józef Wołowski. Na naczelnika straży zatwierdzono p. Władysława Zwierzyńskiego, na jego pomocnika p. Antoniego Pojawisa; na zarządzającego majątkiem straży p. Karola Eadego.

Z cehów. Wczoraj o godz. 4 po południu w lokalu starszego majstra Zgromadzenia majstrów kowalskich p. Józefa Gorzkiewicza przy ulicy Konstantynowskiej N 53 odbyło się posiedzenie majstrów kowalskich. Zapisano 7 uczniów,

Zdaniem administracji, koła polityczne, którym istotnie dobro Rosji leży na sercu i pragnące uspokojenia kraju, zrobiły, wrzekomo, wielki błąd, że nie dołożyły starań, aby wejść do Dumy ręką w rękę z rządem i wspólnie w Dumie opracować projekt normalnego ustroju państwowego; lecz zaczęły odrazu działać wbrew intencjom rządu.

Ponieważ zdanie to wyrażone zostało nie jako pogląd subiektywny owego działacza administracji, lecz jako pogląd, panujący, wrzekomo, w wyższych sferach rządowych, przeto zasługuje ono na szczególną uwagę.

Według informacji «Słowa» wyisł dygnitarze i ministrowie otrzymują obecnie sprawozdanie senatora Kuźmińskiego z rewizji senatorskiej w m. Baku i gubernii bakińskiej. Sprawozdanie zajmuje 700 stronice druku większego formatu. Senator Kuźmiński przyszedł do wniosku, że wypadki lotowe w Baku wynikły z nacyonalistyczno-ekonomicznej przyczyny i stwierdza rozwój działalności stronnictw rewolucyjnych i bezczynność władz administracyjnych.

W gazecie «Carycynskaja Żiźn» na widocznym miejscu wydrukowano następującą lakoniczną odezwę: „Obywatele! Dajcież już upływa ezwartny dzień strejku głodowego więźniów politycznych“.

«Wieczernyj Głos» podaje następującą statystykę: Od 25-go grudnia do 25-go stycznia zawieszono 78 pism peryodycznych w Petersburgu, Moskwie, Warszawie, Łodzi, Piotrkowie, Tyflisie, Baku, Piatigorsku, Odessie, Elizawetgradzie, Charkowie, Połtawie, Kijowie, Nowoczerkasku, Permie, Rydze i Libawie. Aresztowano 58 redaktorów, z których 46 wyszono na wolność za kaucją w ogólnej sumie 386 500 rb. Sprawy prasowe będą rozpatrywane w izbach sądowych między 28 stycznia i 13 maja. Stan wojenny zaprowadzono w 62 miejscach, ochronę nadzwyczajną w 23, ochronę wzmożoną w 18 miejscach. Przy starciach z wojskiem, nie licząc Moskwy, zginęło 1203 obywateli, raniono 1624. W samym Petersburgu aresztowano 1716 obywateli. W 14 miastach więzienia są przepelnione i zaarrestowani trzymają się po cyrkulach.

Komisja sejmiku finlandzkiego—jak donoszą «Ruskija Wiedomosti»—opracowując projekt reorganizacji sejmiku na zasadach Manifestu z 22 października roku zeszłego, oświadczyła się większością głosów za wprowadzeniem powszechnego, bezpośredniego, równego i tajnego prawa głosowania dla wszystkich obywateli finlandzkich bez różnicy płci, którzy ukończyli 21 lat.

Z Mitawy telegrafują do „Now. Wrem.“: Dla nśmierzenia gminy siwalskiej w Lidan-dy, rozporządzającej widocznie doskonałą bronią, przybył oddział wojskowy; rozstrzelano 9 ludzi, domy tych, którzy zbiegli, spalono, jak również gmach szkolny, który kosztował 10 000 rubli. Wraz z budynkiem szkolnym spłonęły nieruchomości nauczyciela, który przewodniczył na zebraniach. Drugiemu nauczycielowi, nieuczestni-czącemu w ruchu, pozwolono wynieść rzeczy do sąsiedniego domu. Nazajutrz rewolucyoniści spalili dom ten wraz z wszystkimi nieruchomościami nauczyciela.

Do „Now. Wrem.“ donoszą z Moskwy, że w niektórych dzielnicach, a zwłaszcza na Priesnie, rozrzucone są proklamacje, zapowiadające puzszenie Moskwy z dymem w dniu 1 (14) maja.

Przed kilku dniami rektor uniwersytetu moskiewskiego zamierzał zwołać wiec studencki, w celu omówienia kwestyi egzaminów państwowych. Admirał Dubasow sprzeciwił się temu, grożąc obsadzeniem uniwersytetu przez wojsko. Minister oświaty, hr. Tolstoj, wniósł na posiedzenie rady ministrów protest przeciwko oświadczeniu admirała Dubasowa.

Jako jednego z najprawdopodobniejszych kandydatów na stanowisko głównego zarządzającego rolnictwem, na miejsce ustępującego Kutlera, „Now.“ wymieniają rz. r. st. Hurkę, zarządzającego oddziałem ziemskim ministerjum spraw wewnętrznych.

W ostatnich czasach w dziennikach upor-

czywie krążyły pogłoski o mianowaniu ks Swiatopelk Mirskiego na wysokie stanowisko administracyjne. Pogłoska ta jest nieprawdziwa, książę bowiem jest, jak donoszą „Birż. Wied.“, obłożnie chory (w d. 22-im stycznia uległ powtórnemu atakowi apoplektycznemu).

Redaktor pisma «Odeskija Nowosti» pociągnięty został do odpowiedzialności sądowej za wydrukowanie w dniu 24 grudnia r. z. odezwy odeskiego biura Związku pocztowo-telegraficznego.

Redaktor pisma petersburskiego «Nowosti», pociągnięty do odpowiedzialności sądowej za przedrukowanie mowy, wygłoszonej przez Bebla w parlamencie niemieckim z powodu wypadków w Rewlu i zawierającej jakoby obrazę majestatu, żąda powołania, jako świadków w tej sprawie, ministra spraw zewnętrznych hr. Lam-dorfa, przywódcę socyal-demokracji niemieckiej Bebla, kanclerza niemieckiego hr. von Bülowa, admirałów Rożestwińskiego i Avelana i jeszcze kilka osób. («Ruskija Wiedomosti»).

Wskutek nowych represji cenzuralnych—jak donosi «Mołwa» — ma na nowo wychodzić w Paryżu pismo p. t. «Oswobodzenie». Jako redaktora, pisma rosyjskie wymieniają p. Amfi-teatrowa.

Na Kaukazie.

Chaos na Kaukazie trwa. Ruch rewolucyjny, tłumiony energicznie siłą zbroją, wybucha co dzień w coraz to innych miejscowościach. Oto np. co donosi telegraficznie korespondent „Birż. Wied.“ z Tyflisu.

Byli gubernator kutaiski, Starosielskij, i wice-gubernator Kipszidze przybyli tu pod ochroną. Obaj zostają pod nadzorem i będą oddani pod sąd za bezczynność i za prowadzenie polityki przeciw rządowej. Podobno istnieją oczywiste dowody ich winy. Starosielskij czynił namiestnika starania o usunięcie wojska z Kutaisu wówczas, gdy właśnie potrzebne ono było w mieście. Najbliższe wsie i samo miasto było w rękach rewolucyjonistów, a gubernator i wicegubernator zaprzestali wykonywania swej władzy. Gubernator Starosielskij i wicegubernator Kipszidze oświadczyli, że nie mieli nic wspólnego z ruchem. Namiestnik Woroncowa Dazkow przyjął oświadczenie byłego gubernatora kutaiskiego, oświadczyając, że śledztwo wyjaśni wszystko, co działo się w Kutaisie.

W Tyflisie zapanował spokój. Życie płynie trybem normalnym.

Według wiadomości telegraficznych z Kutaisu, w ruchu rewolucyjnym brali udział: garyjczykowie, mingrelowie i imereci.

Dokonano mnóstwa aresztowań. Schwytano dwóch przewodzców ruchu. Na skutek energicznych represyj wojskowych i spalania dwudziestu wsi w okręgu kwirylskim, mieszkańcy wydają broń i głównych agitatorów. Większość tych ostatnich ukrywa się po wsiach. Wojsko zajęło całą okolicę Kutaisu.

Na całym pobrzeżu morza Czarnego wysadzono na ląd wojsko we wszystkich miejscowościach zamieszkałych. W Tnapsie przywrócono spokój. Rewolucyoniści udali się w góry.

General Głoszczapow oddał na pastwę ognia kilkanaście wsi. Sytuacja w gubernii elizawetpolskiej mało się zmieniła. Życie i handel zamary.

Na skutek starań tymczasowego general-gubernatora Wasiljewa sąd wojenny rezydować będzie i nadal w Batumie.

W Adżaryi ruch wzrasta się.

Skandal w parlamencie wiedeńskim.

W parlamencie wiedeńskim przed kilku dniami na porządku dziennym była sprawa poboru rekrutów. W sprawie tej zabrał głos hr. Sternberg, znany awanturnik parlamentarny i, wykazując ujemne strony armii austriackiej, wystąpił z zarzutami gwałtownymi przeciw rządowi.

Dostało się przy tej okazji także hr. Golu-chowskiemu. Hr. Sternberg skrytykował jego stanowisko względem Serbii, przypisał mu winę wszystkiego zła, jakie dzieje się w tym kraju, zarzucił mu, że zachowaniem się swoim niejako usankcyonował zbrodnię popełnioną na osobach

Obrenowiczów, nie mogąc zaś znaleźć zarzutów osobistych przeciw niemu, odkrył przed izbą „tajemnicę“, że syn prezydenta ministrów, barona Gautscha, pobiera 6,000 guldenów z funduszu, pozostawionego do dyspozycji ministra spraw zewnętrznych.

Z dzienników dziś otrzymanych dowiadujemy się, że hr. Golu-chowski wcale nie zarzuty owe nie odpowiadał, gdyż nie był obecny na owym posiedzeniu, wyręczył go w pewnej części prezes ministrów, który w sposób bardzo prosty wyjaśnił „tajemnicę“, odkrytą przez hr. Sternberga: oto syn barona Gautscha oddawna jest referentem w ministerjum spraw zewnętrznych, i jako taki przydzielony został do ambasady austriackiej w Paryżu, gdzie pobiera wynagrodzenie nie z funduszu dyspozycyjnego, lecz z etatu ministerjum spraw zewnętrznych jak wszyscy inni urzędnicy tegoż ministerjum.

Skandaliczny akt hr. Sternberga, który faktycznie «zmieszał z błotem» cały rząd obecny austriacki, wywołał ten skutek, że prawie cała izba deputowanych wystąpiła w obronę rządu i potępiła wystąpienie gwałtownego posła.

Telegramy

Petersburskiej Agencji Telegraficznej.

Petersburg, 3 lutego. Kancelarya państwa oświadcza, że informacje gazet o posiedzeniach i uchwałach Rady państwa mijają się z prawdą w rzeczach zasadniczych. «Nowoje Wremia» pisze, że komisja Kutiera, obradująca w sprawie nadania włościanom ziemi, skończyła swoją działalność. Przedstawiciele ministerjum, z wyjątkiem przedstawiciela ministerjum rolnictwa, wypowiedzieli się przeciwko projektowi Kutiera o przymusowej alienacji ziemi, należącej do właścicieli prywatnych.

Petersburg, 3 lutego. Krąży pogłoski, że ministerjum oświaty przedsięwzięło szereg środków, mających na celu uniemożliwienie powtórnego strejku w szkołach średnich.

Według wiadomości, otrzymanych ze źródeł prywatnych w Petersburgu, ruch rewolucyjny w Persyi staje się groźnym, wobec nieurzędy-wistnienia obiecanych reform. Przech petersburskiego przedstawiciela Persyi Mirzy Hassan-chana zostali wezwani do Teheranu inni posłowie perscy w Europie.

Ponieważ z warztałtów kolejowych uwolniono za udział w strejkach wielu majstrów, więc zdecydowano, aby parowozy, potrzebujące naprawy, oddawać do prywatnych zakładów budowy maszyn; zakłady te z braku zamówień stoją bezczynnie.

Z niektórych powiatów gubernii elizawetpolskiej dochodzą wiadomości alarmujące o nieustających starciach ormian z tatarami.

Petersburg, 3 lutego. Izba sądowa skazała na dwa miesiące więzienia redaktora «Swobodnego Słowa», Gorodeckiego, za wydrukowanie znanej uchwały delegatów robotniczych i artykułów, nawołujących wojsko do buntu i słama-nia przysięgi; gazeta została zamknięta na zawsze.

Moskwa, 3 lutego. General gubernator zawiadomił, że, uwzględniając licznie napływające podania, uznaje za możliwe znieść wydany w d. 22 grudnia zakaz wychodzenia na ulicę pomiędzy godz. 12 w nocy a 7 rano i pozwolić na ruch uliczny o każdej porze dnia i nocy. Urzycmnie się jednak w nocy nakaz kończenia przedstawień teatralnych, wszelkich widowisk wieczornych o g. 11 oraz zamykania restauracji, garkuchni i tym podobnych zakładów o godz. 1-oj w nocy. Winni przekroczenia tych rozporządzeń przedsiębiorcy teatralni, organizatorowie widowisk i właściciele restauracji ulegają karze do 300 rb. lub zamknięciu w twierdzy albo aresztowi do 3 miesięcy.

Kijów, 3 lutego. Wezoraż na drodze do urzędu policyjnego w Dmujówce napadło na policyanta kilkunastu ludzi w celu odbicia prowadzonego przez tegoż aresztanta. Jednego z na-pastników policyant postrzelił; aresztant zdołał zbiec.

Jarosław, 3 grudnia. Zgromadzenie duchowienstwa z szóstego dekanatu postanowiło potępić działalność rady pedagogicznej seminarjum

Zdolne spódniczarki

potrzebne do magazynu

E. Schmechla

Piotrkowska 98.

Robotników

od nieszczęśliwych wypadków ubezpiecza najtaniej WTWUONW (Związek Fabrykantów). Oddział w Łodzi, Wólczajska 10, St. Świątlik, Telefon Nr. 717. Związek Fabrykantów broni interesów wzajemnych bez agentów. Dotychczasowe rezultaty wskazują, że po Og. Zgromadzeniu składki ulegną dalszej znacznej obniżce. 1500-25 31

Skład Artykułów specjalnych Towarzystwa

J. Block

Reprezentanci na Królestwo Polskie

Krzysztof Brun

i SYN

Warszawa, Hotel Bristol,

polecają

Dźwigi „Otis“
Maszyny do pisania „Remington“
Wagi amerykańskie „Fairbanks“
Biorak amerykańskie „Derby“
Wielocypedy amerykańskie „Cleveland“ „Rambler“
Szafki składane „Wernicke“
Koła pasowe drewniane
Lampy naftowe „Wellsa“
Segregatory „Imperial“

Zastępca na Łódź i okolice

1058

H. S. NEUMARK, ul. Benedykta № 2.

Ogłoszenie.

Zarząd drogi żel. Fabryczno-Łódzkiej

podaje do wiadomości, iż z dniem (15) 28-go października r. b. wprowadzony został następujący zimowy rozkład pociągów: Czas warszawski.

z Łodzi Fabr. do Kolaszek			z Kolaszek do Łodzi Fabr.		
№ № pociąg.	Odchodzi	Przychodzą	№ № pociąg.	Odchodzi	Przychodzą
2	12-00	1-27	1	3-23	4-35
32	7-10	7-51	3	6-35	7-45
4	12-05	1-05	5	8-28	9-30
36	1-38	2-16	31	9-32	10-15
6	3-15	4-18	7	2-33	3-40
34	6-10	6-50	35	4-42	5-22
8	8-50	9-50	9	7-19	8-20
			33	10-15	11-00
z Łodzi Kaliskiej do Kolaszek			z Kolaszek do Łodzi Kaliskiej		
42/8	7-10	9-50	1/41	3-23	6-20
z Łodzi Kaliskiej do Słotwin			ze Słotwin do Łodzi Kaliskiej		
54	6-45	7-52	53	9-00	10-10

- Godziny w czarnych obwódkach oznaczają czas od 6 wiecz. do 5.59 rano.
- Z drogą żel. W.-Wiedeńską łączą się pociągi №№ 2, 32, 4, 36, 6, 34, 8, 1, 3, 5, 31, 7, 35, 9, 33, 41 i 42; z drogami Nadwiślańskimi №№ 2, 32, 6, 34, 3, 31, 7, 9, 53 i 54; z linią Kaliską №№ 42/8, 1/41, 53 i 54.
- W bezpośredniej komunikacji pomiędzy Łodzią F. i Warszawą kursują №№ 31, 32, 33 i 34 i jeden wagon I/II klasy w № 1; pomiędzy Łodzią Kal. i Tomaszowem №№ 53 i 54.
- We wszystkich pociągach znajdują się wagony I, II i III klasy.
- Wagony pocztowe kursują w pociągach №№ 5, 9, 32, 34, 35 i 36.

W tłoczni „Rozwoju“, Przejazd № 8.

Od Administracji „ROZWOJU“.

Dla prenumeratorów „Rozwoju“ dajemy nasze nakłady po znacznie niższej cenie, mianowicie:

	Dla prenumeratorów		Dla nieprenumeratorów	
	Rb.	kop.	Rb.	kop.
1) Dzieje Polski z olbrzymią mapą, bogato ilustrowane, tomów dwa, opracowane przez <i>D-ra Feliksa Konecznego</i> , w oprawie ozdobnej z libroitu w broszurze	1	20	1	95
2) <i>A. Sturcel: Smok</i> , powieść społeczna, 2 tomy		75	1	50
3) <i>Józef Grajner: Dwie</i> , powieść społeczna		60	1	20
4) <i>W. Czajewski: Mieszko</i> , dramat historyczny		20		50
5) <i>R. Horowiczowa: Leciorys Adama Mickiewicza</i>		7		30
6) Warszawa Ilustrowana (Dzieje starej Warszawy), bogato ilustrowane, w broszurze 2 tomy	1	00	2	00

Każdy z prenumeratorów naszych może sobie wybrać jedno lub więcej dzieł po oznaczonej cenie. Biorący wszystkie sześć książek od razu w miejsce 3 rb. 27 kop., zapłaci tylko 2 rb. 25 kop.

Biuro Wyszukiwania Pracy.

Wydział Wyszukiwania Pracy przy Łódzkim Chrześcijańskim Towar. Dobroczyńności, aby dać możność zarobku ludności łódzkiej, pozabawionej pracy, skutkiem ogólnego przesilenia ekonomicznego, kołaczę zarówno do pp. przemysłowców, przedsiębiorców budowlanych, oraz obywateli ziemskich, że Biuro umieszcza robotników, tkaczy, przedzielników, ślusarzy, studniarzy, kowali, tokarzy, stolarzy, cieśli, ofycjalistów, ogrodników, gajowych, leśników, wszelką służbę folwarczną, oraz szwaczki, praczki i prasowaczki.

Komitet Wydziału prosi uprzejmie pracodawców o łaskawe nadsyłanie zapotrzebowań do Biura Wydziału, Łódź, ul. Piotrkowska 117. 621-3

Choroby weneryczne, moczopłciowe i skórne

Dr. St. LEWKOWICZ

Zachodnia № 31

(obok lombardu akcyjnego)

Dla panów od 8-11 r. i od 6-8, dla dam od g. 5-6. c 61

W niedziele i święta od 9-12 i od 3-6.

Dr. Feliks Skusiewicz

Choroby skórne i weneryczne
Andrzeja 13.

Przyjmuje od godz. 8-9 rano i od 4-8 1/2 wieczorem. W niedziele i święta od g. 9 1/2 do 1 popołudniu. 507-d-251

Dr. L. Prybulski

Choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe.

Przyjmuje od godz. 8-12 r. i od 6-8 w. panie od 5-6 popoł. 1420-r-62

Ulica Południowa № 2.

Dr. Rotspan

powrócił

z Dalekiego Wschodu. 143.3.2

Ogłoszenie.

Nauczycielka

z świadectwem udziela lekcji w domach prywatnych i na pensjach, oraz przygotowuje do wszystkich szkół. 123-d-5

Wiadomość w admin. „Rozwoju“.

Krawiec męski

W. WIECZORKIEWICZ

po powrocie z zagranicy otworzył pracownię przy ulicy

Mikołajewskiej nr. 83.

Roboty wykonuje starannie i akuracie podług najnowszych fasonów. 1440-4.

Warszawskie Akcyjne Towarzystwo POŻYCZKOWE

„LOMBARD“

Filia I ulica Zachodnia № 31,
Filia II ul. Piotrkowska № 69.

Zawiadamia, że w miejscowej sali licytacyjnej, przy ul. Zachodniej 31, w d. (21 lutego) 6-go marca 1903 roku i dni następujących odbywać się będzie licytacja na sprzedaż zastawów (z obydwóch filii), we właściwym czasie nieprolongowanych; podczas trwania licytacji prolongata zastawów, na sprzedaż wystawianych, nie będzie uwzględniana. Wykaz № zastawów; podlegających sprzedaży, będzie ogłoszony w gazecie „Rozwój“.

146-3-1

Licytacja

w Lombardzie D. Wołchowicza

Południowa № 20,

która miała się odbyć 2 stycznia, odwołana jest na 6 lutego i dni następujących. № № podlegające licytacji wartością wyżej 100 rub. oznaczone są: 41513, 60321, 78908, 86250, 83326, 98793, 102521, 104080, 105762, 110278, 113217, 117538, 120039, 120519, 121272, 121808. 112-3-3

Powozy, Karety, Rolwagi

do wynajęcia

M. Paszkowski

Piotrkowska 178.

138-3-2

NAUCZYCIELKA

z patentem gimnazjalnym poszukuje lekcji i przyspasia do wszystkich miejscowych zakładów naukowych, ul. Średnia nr. 25 m. 1. 1092-d. 41

Inżynier

K. Spoliński

Św. Benedykta 10.

Telefon 978 (Cz. Górski).

Ekspertyzy techniczne, nadzór fabr., porady, plany. 1403

Redaktor i Wydawca **W. Czajewski.**